

**КАБИНЕТИ ИНФИРОДИИ ДОВТАЛАБ – ВОСИТАИ
ДАСТРАСӢ БА МАЪЛУМОТИ БОЭЪТИМОД ВА
ТАЪМИНГАРИ ШАФФОФИЯТ ДАР НИЗОМИ
ИМТИҲОНҲОИ МАРКАЗОНИДАИ ДОХИЛШАВӢ**

*Назарзода Рустам Саидмурод, сардори раёсати технологияҳои
иттилоотӣю коммуникатсионӣи Маркази миллии тести назди
Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон.*

E-mail: RNazarov@ntc.tj

Аз соли чорӣ гардидани (соли 2014) низоми имтиҳонҳои марказонидаи дохилшавӣ (минбаъд – ИМД) то ба имрӯз дар саросари ҷумҳурӣ қабули донишҷӯён ба муассисаҳои таълимии таҳсилоти миёна ва олии касбии Ҷумҳурии Тоҷикистон, аз ҷумла 35 муассисаи таълимии таҳсилоти олии касбӣ ва 63 муассисаи таълимии таҳсилоти миёнаи касбӣ, тибқи “Тартиби гузаронидани имтиҳонҳои марказонидаи дохилшавӣ ба муассисаҳои таълимии таҳсилоти миёна ва олии касбии Ҷумҳурии Тоҷикистон” [4] аз ҷониби Маркази миллии тести назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон (минбаъд – Марказ) сурат мегирад.

ИМД низоми ба таври мутамарказ ва бар принсипҳои воқеият (объективӣ), шаффофият, мустақилияти равандҳои баргузори имтиҳонҳо ва таъмини дастёбии баробарҳуқуқ ба имтиҳонсупорӣ ва бар истифодаи шакли усули муосири арзёбии дониши довталабон ва техникаю технологияҳои пешрафта, равандҳои стандартишудаи баргузори имтиҳонҳо (тестгузаронии педагогӣ [1, 2]), коркард, таҳлил ва пешниҳоди натиҷаҳо асос ёфтааст [4].

Истифодаи васеи воситаҳои муосири технологияҳои иттилоотӣю коммуникатсионӣ (минбаъд – ТИК) чихати ба таври худкор коркарду арзёбӣ намудани додаҳои ИМД ва аз байн бурдани таъсири омилҳои инсонӣ дар ҳамаи марҳалаҳои низоми ИМД кафолати одилона анҷом додани равандҳои марбут ба низоми мазкур мебошад. Дастрас кардани маълумоти саривақтӣ барои довталаб дар ИМД бо истифода аз воситаҳои муосири ТИК, аз ҷумла сомона (Web-сайт)-и расмӣи Марказ (www.ntc.tj), низоми иттилоотӣи “Кабинети инфиродӣи довталаб” ва хизматрасонии паёмакҳои телефонӣ – SMS, шаффофӣи низоми ИМД-ро таъмин менамояд.

Бо дарназардошти ин, ки барои ҳар довталаби дар низоми ИМД азқайдгузашта дар заминаи сомонаи Марказ кабинети инфиродӣ кушода шуда, дар он вобаста ба ҳамаи марҳалаҳои ИМД (аз бақайдгирӣ то тақсимот) маълумоти барои довталаб зарурию боэътимод муфассал

пешниҳод мегардад ва он ҳамчун воситаи таъмини шаффофияти низоми ИМД ба ҳисоб меравад, мақолаи мазкур маҳз ба низоми иттилоотии “Кабинети инфиродии довталаб” бахшида шудааст. Дар мақола моҳият, хусусиятҳои хос, ҷузъҳои асосӣ ва тарзи истифодаи кабинети инфиродӣ баён гардида, ҳамчунин, ҳолати бақорбарии онҳо аз ҷониби довталабон дар солҳои роҳандозии низоми ИМД қисман мавриди таҳлил қарор гирифтааст.

КАБИНЕТИ ИНФИРОДӢ фазои шахсии барои довталаб дар заминаи сомонии Марказ ҷудошуда мебошад, ки дар он марҳала ба марҳала ҳамаи маълумоти барояш зарурӣ гузошта шуда, замони муайяне (аз лаҳзаҳои бақайдгирии довталаб то анҷоми даври пурраи ИМД дар соли имтиҳонӣ) дар он нигоҳ дошта мешавад [3]. Кабинети инфиродӣ сарчашмаи маълумот оид ба натиҷаҳои иштироки довталаб дар ИМД мебошад, ки вобаста аз ҳар марҳалаи ИМД ӯ аз кабинети инфиродии худ метавонад чунин иттилои муҳим ва муътамад, аз қабili маълумоти шахсӣ, нусхаи варақаи бақайдгирӣ ва даъватнома, гурӯҳи ихтисосҳо ва рӯйхати комбинатсияҳои ихтисосҳои интихобкарда, ҷадвали баргузориҳои имтиҳонҳо, нусхаи варақаҳои ҷавобҳо аз ҳар қисми имтиҳон, натиҷаи имтиҳонҳо бо дарназардошти роҳбӣ ба озмуни тақсмот, натиҷаи тақсмот ва монанди инҳоро ба даст орад.

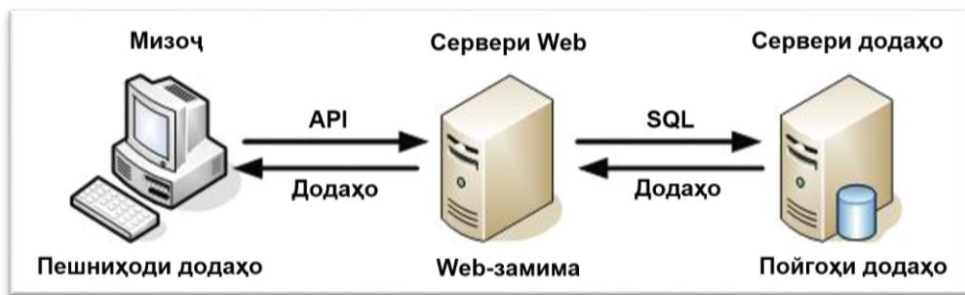
Низоми иттилоотии “Кабинети инфиродии довталаб” аз рӯйи сохтори “мизоч-сервер”, ки бар истифодаи технологияҳои Web асос меёбад, ҳамчун Web-замима таҳия гардидааст (ниг. ба расми 1). Бино бар ин, барои истифода аз имкониятҳои низоми иттилоотии мазкур довталабро (ҳамчун “мизоч”-и низом) зарур аст, ки шарт ва талаботи зеринро иҷро намояд:

✓ имконияти пайваст шудан ба шабакаи Интернет (ба воситаи компютер, телефони мобилӣ ва ғайра) ва малакаю маҳорати истифода аз онро соҳиб бошад;

✓ рақами назоратӣ ва рамзи воридшавиро ба кабинети инфиродияш донад;

✓ почтаи электронӣ дошта бошад ва рақами телефони мобилии дар вақти бақайдгирӣ нишондодаашро ғайр аз нигоҳ дорад, то ки ҳар ду ин воситаро барои барқарор кардани рамзи воридшавӣ ба кабинети инфиродӣ ҳангоми фаромӯш кардани рамзи истифода бурда тавонад;

✓ талаботро нисбат ба беҳатарии иттилоот риоя кунад (маҳсусан, маҳфӣ нигоҳ доштан ва ифшо накардани рамзи воридшавӣ ба кабинети инфиродӣ).

Расми 1. Сохтори низоми иттилоотии “Кабинети инфиродии довталаб”

Низоми иттилоотии “Кабинети инфиродии довталаб” ҳамасола аз оғози марҳалаи бақайдгирии довталабон (1-уми март) то анҷоми даври пурраи ИМД (31-уми октябр) фаъол нигоҳ дошта шуда, дар шабакаи Интернет дастрас мебошад.

Дастрасӣ ба саҳифаи аввали низоми мазкур бо ду тарз имкон дорад: (а) бевосита – аз тариқи истифодаи нишони интернетии **cabinet.ntc.tj**; (б) бавосита – аввалан кушодани сомонии расмии Марказ аз рӯи нишони **www.ntc.tj** ва баъдан гузаштан ба саҳифаи аввали низом тавассути нишонӣ – пайванди “**Кабинети инфиродӣ**”. Саҳифаи аввал аз равзанаи “Воридшавӣ” (ниг. ба расми 2) иборат аст. Барои ворид шудан ба кабинети инфиродӣ довталабро зарур аст, ки рақами назоратӣ ва рамзи худро ба низом **бехато** пешниҳод намояд. Бори аввал, ҳангоми воридшавӣ ба кабинети инфиродӣ низом аз довталаб тибқи талаботи таъмини амнияти иттилоотӣ иваз кардани рамзи муваққатиरो талаб менамояд.

Воридшавӣ

Рақами назоратӣ

Рамз

Воридшавӣ

Рамзро фаромӯш кардед?

Тарзи истифодаи кабинети инфиродӣ

Расми 2. Равзанаи “Воридшавӣ”

1. Равзанаи “Маълумоти шахсӣ”. Ҳангоми бомуваффақият

ворид шудан ба кабинети инфиродӣ равзанаи “Маълумоти шахсӣ” (ниг. ба расми 3), ки дар он маълумоти шахсии довталаб ҷой дода шудааст, ҳамчун саҳифаи асосӣ кушода мешавад. Дар равзанаи мазкур инчунин, нусхаи варақаи бақайдгирӣ ва даъватномаи довталаб дар намуди файлҳои навъи “.pdf” дастрасанд. Маълумоти шахсӣ ва нусхаи варақаи бақайдгирии довталаб ҳанӯз аз рӯзи ба қайд гирифтани ӯ дар кабинети инфиродияш ҷой дода мешавад. Нусхаи даъватномаи довталаб танҳо баъди ба анҷом расидани даврҳои бақайдгирӣ (1-уми март – 15-уми апрел) ва азнавбақайдгирӣ (16-ум – 30-юми апрел) дар натиҷаи роҳандозии марҳалаҳои навбатии ИМД (таъсиси марказҳои имтиҳонӣ, тақсимои довталабон дар онҳо ва тавлиди даъватномаҳо) дар ин равзана ҷой дода мешавад.

Рақами назоратӣ: 1051181109241
 Ному насаб: Мавдоназаров Азизхон Силмонович
 Санаи таваллуд: 01-05-2000
 Муассисаи таълимӣ: Муассисаи таҳсилоти миёнаи умумии № 29
 Суроға: ш. Душанбе, н. Шоҳмансур, к. Айний, х.299 х.76
 Намуди ҳуҷҷат: Шиносномаи шахрванди Ҷумҳурии Тоҷикистон
 Силсила ва рақами ҳуҷҷат: № A01214978
 Почтаи электронӣ: silmon@mail.ru
 Telefони мобилӣ: (+992) 93-999-60-99

Варақаи бақайдгирӣ:

Даъватнома:

Расми 3. Равзанаи “Маълумоти шахсӣ”

2. Равзанаи “Рӯйхати ихтисосҳо”. Дар низоми ИМД довталаб имкони интихоби то 12 комбинатсияи ихтисосҳоро дар доираи танҳо як гурӯҳи ихтисосҳо дорад. Дар равзанаи “Рӯйхати ихтисосҳо” (ниг. ба расми 4) маълумот оид ба комбинатсияҳои ихтисосҳои дар даври бақайдгирӣ интихобкардаи довталаб (рамз ва номи ихтисос, муассисаи таълимӣ, шакл, намуд ва забони таҳсил) аз рӯи бартарии интихоби онҳо оварда мешавад. Рӯйхати комбинатсияҳои ихтисосҳои интихобкардаи довталаб ҳанӯз аз рӯзи ҷаҳол гардидани кабинети инфиродии ӯ дар ин равзана гузошта мешавад. Ба сифати намуна, дар расми 4 рӯйхати комбинатсияҳои ихтисосҳои дар доираи гурӯҳи ихтисосҳои 1-ум – “Табиӣ ва техникӣ” интихобкардаи яке аз довталабони дар ИМД-2018 ширкаткарда оварда шудааст.

Бартарии интихоб	Ихтисос	Муассисаи таълимӣ	Намуди таҳсил	Шакли таҳсил	Забони таҳсил
1	010302 - Математикаи амалӣ ва информатика	Филиали Донишгоҳи давлатии Москва ба номи М. В. Ломоносов дар шаҳри Душанбе	ройгон	рӯзона	русӣ
2	90301 - Информатика ва техникаи ҳисоббарорӣ	Филиали Донишгоҳи миллии таҳқиқоти технологӣ “МИСиС” дар шаҳри Душанбе	ройгон	рӯзона	русӣ
3	16901 - Меъморӣ (ФМТ ДМТБ)	Донишгоҳи техникии Тоҷикистон ба номи академик М. С. Осимӣ	ройгон	рӯзона	русӣ
4	17002 - Сохтмонӣ (ФМТ ДМТБ)	Донишгоҳи техникии Тоҷикистон ба номи академик М. С. Осимӣ	ройгон	рӯзона	русӣ
5	1690101 - Меъморӣ	Донишгоҳи техникии Тоҷикистон ба номи академик М. С. Осимӣ	ройгон	рӯзона	тоҷикӣ, русӣ
6	170020105 - Лоихақашии биноҳо ва иншоот	Донишгоҳи техникии Тоҷикистон ба номи академик М. С. Осимӣ	ройгон	рӯзона	тоҷикӣ
7	1700201 - Сохтмони саноатӣ ва шаҳрвандӣ	Донишгоҳи техникии Тоҷикистон ба номи академик М. С. Осимӣ	ройгон	рӯзона	тоҷикӣ, русӣ
8	169010109 - Дизайни муҳити меъморӣ	Донишгоҳи техникии Тоҷикистон ба номи академик М. С. Осимӣ	ройгон	рӯзона	русӣ
9	131030302 - Математикаи амалӣ (фаъолияти илмӣ-истехсолӣ)	Донишгоҳи миллии Тоҷикистон	ройгон	рӯзона	тоҷикӣ
10	1690101 - Меъморӣ	Донишгоҳи техникии Тоҷикистон ба номи академик М. С. Осимӣ	пулакӣ	рӯзона	тоҷикӣ, русӣ
11	170020105 - Лоихақашии биноҳо ва иншоот	Донишгоҳи техникии Тоҷикистон ба номи академик М. С. Осимӣ	пулакӣ	рӯзона	тоҷикӣ
12	17002 - Сохтмонӣ (ФМТ ДМТБ)	Донишгоҳи техникии Тоҷикистон ба номи академик М. С. Осимӣ	пулакӣ	рӯзона	русӣ

Расми 4. Равзанаи “Рӯйхати ихтисосҳо”

Дар робита ба рӯйхати пешниҳодгардида якчанд нуктаи муҳимро дарҷ месозем:

1) комбинатсияи ихтисоси бартарии интихобаш 1-ум аз доираи ихтисосҳои филиали Донишгоҳи давлатии Москва ба номи М. В. Ломоносов дар шаҳри Душанбе интихоб гардидааст, ки он дар баробари супоридани имтиҳонҳои қисмҳои А (имтиҳони умумӣ) ва Б (имтиҳони ихтисос), супоридани имтиҳони қисми Г (имтиҳони иловагии тахассусӣ)-ро талаб мекунад;

2) комбинатсияҳои ихтисосҳои бартарии интиҳобашон 3-юм, 5-ум, 8-ум ва 10-ум аз доираи ихтисосҳои интиҳоб гардидаанд, ки онҳо дар қатори супоридани танҳо имтиҳони қисми А супоридани имтиҳони қисми В (имтиҳони эҷодӣ ва маҳорати махсус)-ро барои санҷидани қобилияти эҷодӣ ва малакаю маҳорати махсуси довталаб дар самтҳои меъморӣ ва дизайн (барои ҳолати баррасишаванда) талаб менамоянд;

3) комбинатсияҳои ихтисосҳои боқимонда аз доираи ихтисосҳои “муқаррарӣ” интиҳоб гардидаанд, ки онҳо супоридани имтиҳонҳои қисми А ва Б-ро талаб мекунанд;

4) барои роҳ ёфтани довталаб ба озмуни таксимот аз рӯи комбинатсияҳои ихтисосҳои дар рӯйхат овардашуда ӯ бояд имтиҳонҳои қисмҳои А, Б, В ва Г-ро бомуваффақият супорад.

3. Равзанаи “Ҷадвали имтиҳонҳо”. Маълумот дар бораи макон (маркази имтиҳонӣ) ва замон (рӯзу соат)-и баргузори қисмҳои имтиҳон, ки вобаста ба комбинатсияҳои ихтисосҳои интиҳобкарда довталаб дар онҳо бояд ҳатман иштирок намояд, дар равзанаи “Ҷадвали имтиҳонҳо” (ниг. ба расми 5) ҷой дода мешавад. Равзанаи мазкур аз лаҳзаи омода шудани даъватномаҳои довталабон ва наشري онҳо дар кабинетҳои инфиродӣ ғайрарасид.

Имтиҳон	Макон	Рӯз	Вақт
Қисми В	Донишгоҳи техники Тоҷикистон ба номи академик М. С. Осимӣ (ш. Душанбе, хiebони академикҳо Рачабовҳо, 10)	аз 28.06.2018 то 14.07.2018	
Қисми Г	Филиали ДДМ ба номи М. В. Ломоносов дар шаҳри Душанбе (ш. Душанбе, кӯч. Бохтар, 35/1)	ҳозиршавӣ: 25.06.2018	09:00
Қисми А	Муассисаи таълимии таҳсилоти миёнаи умумии № 87 (ш. Душанбе, н. Сино, маҳ. Зарафшон, 2/2)	01.07.2018	09:00
Қисми Б	Муассисаи таълимии таҳсилоти миёнаи умумии № 87 (ш. Душанбе, н. Сино, маҳ. Зарафшон, 2/2)	08.07.2018	09:00

Эзоҳ:

Қисми А (имтиҳони умумӣ): субестҳои «Забони тоҷикӣ», «Математика», «Таърихи халқи тоҷик ва асосҳои давлат ва ҳуқуқ»

Қисми Б (имтиҳони ихтисос): субестҳои «Математика», «Физика», «Химия»

Расми 5. Равзанаи “Ҷадвали имтиҳонҳо”

4. Равзанаи “Нусхаи varaқаҳои ҷавобҳо”. Дар равзанаи “Нусхаи varaқаҳои ҷавобҳо” (ниг. ба расми 6) акс (сурат)-и varaқаҳои ҷавобҳо, яъне нусхаи сканершудаи онҳо дар намуди файлҳои “.jpg” барои қисмҳои А ва Б ва “.tif” барои қисми ҳаттӣ (эссе) – дутарафа) дастрасанд. Вобаста ба рӯйхати комбинатсияҳои ихтисосҳои интиҳобкардаи довталаб, ки супоридани имтиҳонҳои дахлдорро талаб мекунанд, равзанаи мазкур нусхаи varaқаи ҷавобҳоро аз як қисми имтиҳон (қисми А), ду қисми имтиҳон (қисми А ва қисми ҳаттӣ (эссе), ё қисмҳои А ва Б) ё се қисми имтиҳон (қисми А, қисми ҳаттӣ (эссе) ва қисми Б) дарбар гирифта метавонад.

Ҳамчун намуна, дар расми 6 мундариҷаи равшанаи “Нусхаи варақаҳои ҷавобҳо” мувофиқ ба кабинети инфиродии яке аз довталабоне оварда шудааст, ки ӯ комбинатсияҳои ихтисосҳои худро дар доираи гурӯҳи ихтисосҳои 3-юм – “Филология, педагогика ва санъат” интиҳоб кардааст. Ҳадди ақал, яке аз комбинатсияҳои ихтисосҳои интиҳобкардаи довталаб аз доираи ихтисосҳои ин ё он муассисаи таълимии таҳсилоти олии касбӣ интиҳоб гардидааст, зеро аз расм дида мешавад, ки ӯ аз забони тоҷикӣ кори хаттӣ (эссе) низ навиштааст.

Равзанаи мазкур аз рӯзи супоридани имтиҳони якуми довталаб (тибқи чадвали имтиҳонҳо ва даъватнома) ғаёл гардида, вобаста ба имтиҳонҳои месупоридаи ӯ ва рӯзҳои баргузори онҳо таҷдид мегардад. Дастрасӣ ба нусхаи варақаҳои ҷавобҳо ба довталаб имкон медиҳад, ки ӯ бо нусхаи варақаҳои ҷавобҳо ва тозанависи кори хаттӣ (эссе)-и худ шинос шавад, инчунин, бо истифода аз нусхаи варақаҳои ҷавобҳои тест метавонад ҷавобҳои ӯро бо ҷавобҳои дуруст (калид)-и саволу масъалаҳои тести дар сомонии Марказ нашршаванда муқоиса намуда, ҳолҳои аз ҳар субтест бадастовардашро мустиқилона ҳисоб кунад. Баъди ҳар марҳалаи баргузори имтиҳонҳо ҷавобҳои дурусти саволу масъалаҳои тест (вобаста аз қисмҳои имтиҳон ва гурӯҳҳои ихтисосҳо) ҳамаҷуза дар сомонии Марказ (пас аз анҷоми имтиҳон дар нимаи дуҷуми рӯз) нашр карда мешаванд.

Имтиҳон	Нусха
Қисми А	
Кори хаттӣ (эссе)	
Қисми Б	

Ҷавобҳои дуруст ба саволу масъалаҳои тест

Эзоҳ:

Қисми А (имтиҳони умумӣ): субтестҳои «Забони тоҷикӣ», «Математика», «Таърихи халқи тоҷик ва асосҳои давлат ва ҳуқуқ»

Қисми Б (имтиҳони ихтисос): субтестҳои «Забон ва адабиёт», «Таърих», «Забони хориҷӣ»

Расми 6. Раҷанаи “Нусхаи варақаи ҷавобҳо”

5. Раҷанаи “Натиҷаи имтиҳонҳо”. Маълумоти муфассал оид ба натиҷаи имтиҳонҳои супоридаи довталаб дар раҷанаи “Натиҷаи имтиҳонҳо” оварда мешавад. Дар он вобаста аз қисмҳои имтиҳони супоридаи довталаб натиҷаи имтиҳонҳо дар шакли ҳол ва балҳо аз ҳар субтест ва қисми имтиҳон нишон дода мешавад. Инчунин, дар ин раҷана маълумот оид ба роҳ ёфтаи наёфтани довталаб ба озмуни тақсирот ҷойгир мегардад. Раҷанаи мазкур дар рӯзи эълони натиҷаҳои ИМД ғаёл мешавад.

Мундариҷаи раvзанаи “Натиҷаи имтиҳонҳо” маълумоти муфассалро оид ба натиҷаи иштироки довталаб дар имтиҳонҳо дар шакли ҷадвалҳои алоҳида дарбар мегирад. Ҳамчун намуна, натиҷаи иштироки яке аз довталабонро дар ИМД-2018 мувофиқ ба муҳтавои раvзанаи “Натиҷаи имтиҳонҳо”-и кабинети инфиродияш дар якҷанд расми алоҳида пешниҳод менамоем.

Дар расми 7 (а) қисми якуми раvзанаи “Натиҷаи имтиҳонҳо” оварда шудааст. Дар он натиҷаи имтиҳонҳои довталаб дар шакли ҳолҳо ва ҳолати роҳёбии ӯ ба озмуни тақсимои нишон дода шудааст. Довталаби интиҳобгардида комбинатсияҳои ихтисосҳои худро аз доираи гурӯҳи ихтисосҳои 3-юм – “Филология, педагогика ва санъат” интиҳоб намудааст, ки ҳадди ақал яке аз онҳо аз доираи ихтисосҳои яке аз муассисаҳои таълимии таҳсилоти олии касбӣ мебошад, зеро, тавре аз расм дида мешавад, ӯ аз забони тоҷикӣ кори хаттӣ (эссе) низ навиштааст. Дар ИМД-2018 навиштани кори хаттӣ (эссе) танҳо барои довталабони гурӯҳи ихтисосҳои 3-юм, ки интиҳобхояшонро аз доираи ихтисосҳои муассисаҳои таҳсилоти олии касбӣ кардаанд, пешбинӣ гардида буд. Ҳамзамон, довталаби мазкур комбинатсияҳои ихтисосҳоеро интиҳоб кардааст, ки онҳо супоридани имтиҳони қисми В (имтиҳони эҷодӣ ва маҳорати махсус)-ро талаб мекунад.

Бо мақсади дастрас намудани маълумоти бештар оид ба ҳолҳои гузариши фаннӣ аз субтестҳо ва қисмҳои алоҳидаи имтиҳонҳо (вобаста ба гурӯҳи ихтисосҳо), ки барои соли имтиҳонӣ тасдиқ мегарданд, дар поёни ҷадвали дар расми 7 (а) овардашуда пайванди интернетии “Ҳолҳои гузариши фаннӣ” ҷойгир карда шудааст.

Шумо барои иштирок дар озмуни тақсимои, ки 7-уми август доир мегардад, РОҶ ЁФТЕД!

Ҳолҳо										
Қисми А				Қисми Б				Қисми В	Кори хаттӣ (эссе)	Ҳамагӣ (қисми А + қисми Б)
А1	А2	А3	Ҳамагӣ	Б1	Б2	Б3	Ҳамагӣ	Ҳол	Ҳол	Ҳол
28	7	16	51	9	11	7	27	90	11	78

Ҳолҳои гузариши фаннӣ

Расми 7 (а). Раvзанаи “Натиҷаи имтиҳонҳо” (қисми 1)

Дар расми 7 (б) қисми дууми раvзанаи “Натиҷаи имтиҳонҳо” оварда шудааст. Дар он натиҷаи имтиҳонҳои довталаб дар шакли балҳо вобаста аз ҳар як комбинатсияи ихтисосҳо муфассал ҷой дода шудааст. Дар низоми ИМД нисбат ба субтестҳои имтиҳони қисми Б (имтиҳони ихтисос) вазни субтестҳо татбиқ мегардад, ки тибқи он таносуби бали имконпазири ҳадди аксар барои субтестҳои қисми Б вобаста аз фанни

асосии имтиҳони ихтисос гуногун буда метавонад. Бино бар ин, тавре аз расми 7 (б) дида мешавад, ҳамагон як ҳоли бадастовардаи довталаб аз субтестҳои қисми Б вобаста аз комбинатсияҳои ихтисосҳои интиҳобкардааш ба балҳои гуногун баргардонидани шудааст.

Баргардонидани ҳолҳо ба балҳо аз ҳар субтест вобаста аз гурӯҳҳои ихтисосҳо тавассути шкалабандӣ роҳандозӣ мегардад. Аз рӯйи натиҷаҳои шкалабандӣ дар доираи ҳар гурӯҳи ихтисосҳо барои ҳар субтест ҷадвали мувофиқати ҳолҳо ба балҳо тартиб дода мешавад. Пайванди интернетии ҷадвалҳои мувофиқати ҳолҳо ба балҳо, ки барои соли имтиҳонӣ таҳия ва тасдиқ мегарданд, дар поёни расми 7 (б) “Ҷадвали мувофиқати ҳолҳо ба балҳо” ҷойгир карда мешавад.

Тақсимои довталаб ба комбинатсияҳои ихтисосҳои интиҳобкардааш аз рӯйи бали умумӣ сурат мегирад, ки он барои ҳар як комбинатсияи ихтисос метавонад гуногун бошад.

Балҳо																	
Баргари имтиҳон	Қисми А				Қисми Б				Қисми В	Қисми Г	Қорижаттӣ (эссе)	Имтиёз		Коэф		Ҳамагӣ	
	№	А1	А2	А3	Ҳамагӣ	Б1	Б2	Б3	Ҳамагӣ	Бал	Бал	Бал	Бал	Намуд	Бал	Коэф	Бал
1	44,1633	9,3924	25,3787	78,9344	-	-	-	-	270,0000	-	-	18,5991	-	-	-	-	367,5335
2	44,1633	9,3924	25,3787	78,9344	38,7977	27,7007	11,1210	77,6194	-	-	18,5991	-	-	-	-	-	175,1529
3	44,1633	9,3924	25,3787	78,9344	38,7977	27,7007	11,1210	77,6194	-	-	18,5991	-	-	-	-	-	175,1529
4	44,1633	9,3924	25,3787	78,9344	38,7977	27,7007	11,1210	77,6194	-	-	18,5991	-	-	-	-	-	175,1529
5	44,1633	9,3924	25,3787	78,9344	25,8651	41,5511	11,1210	78,5372	-	-	18,5991	-	-	-	-	-	176,0707
6	44,1633	9,3924	25,3787	78,9344	25,8651	13,8504	33,3629	73,0784	-	-	18,5991	-	-	-	-	-	170,6119
7	44,1633	9,3924	25,3787	78,9344	25,8651	13,8504	33,3629	73,0784	-	-	18,5991	-	-	-	-	-	170,6119
8	44,1633	9,3924	25,3787	78,9344	38,7977	27,7007	11,1210	77,6194	-	-	18,5991	-	-	-	-	-	175,1529
9	44,1633	9,3924	25,3787	78,9344	38,7977	13,8504	22,2419	74,8900	-	-	18,5991	-	-	-	-	-	172,4235
10	44,1633	9,3924	25,3787	78,9344	25,8651	13,8504	33,3629	73,0784	-	-	18,5991	-	-	-	-	-	170,6119
11	44,1633	9,3924	25,3787	78,9344	25,8651	13,8504	33,3629	73,0784	-	-	18,5991	-	-	-	-	-	170,6119
12	44,1633	9,3924	25,3787	78,9344	12,9326	27,7007	33,3629	73,9962	-	-	18,5991	-	-	-	-	-	171,5297

Чадвали мувофиқати ҳолҳо ва балҳо

Ҷадвали мувофиқати ҳолҳо ба балҳо

Расми 7 (б). Равзанаи “Натиҷаи имтиҳонҳо” (қисми 2)

Қисми сеюми равзанаи “Натиҷаи имтиҳонҳо”, ки дар расми 7 (в) оварда шудааст, рӯйхати комбинатсияҳои ихтисосҳои интиҳобкардаи довталаб ва балҳои умумиро, ки ҳангоми тақсимои ӯ дар ин ё он комбинатсияи ихтисос ба назар гирифта мешавад, дарбар мегирад. Тавре ки қайд гардида буд, вобаста аз талаботи ихтисосҳо барои супоридани ин ё он қисми имтиҳон ва вазни субтестҳои имтиҳони қисми Б, бали умумии довталаб аз ҳар комбинатсияи ихтисосҳои интиҳобкардааш дар озмуни тақсимои гуногун буда метавонад.

Натиҷаи умумии имтиҳонҳо						
Бартариҳои интихоб	Ихтисос	Муассисаи таълимӣ	Намуди таҳсил	Шакли таҳсил	Забони таҳсил	Бали умумӣ
1	11901010501-Дизайни маҳсулоти дӯзандагӣ	Донишгоҳи давлатии омӯзгорӣ Тоҷикистон ба номи Садриддин Айнӣ	рӯзона	ройгон	тоҷикӣ	367,5335
2	1020303-Забон ва адабиёти тоҷик. Арифмои нӣгон	Донишгоҳи давлатии омӯзгорӣ Тоҷикистон ба номи Садриддин Айнӣ	рӯзона	ройгон	тоҷикӣ	175,1529
3	101020204-Тахсилоти ибтидоӣ. Забон ва адабиёти тоҷик	Донишгоҳи давлатии омӯзгорӣ Тоҷикистон ба номи Садриддин Айнӣ	рӯзона	ройгон	тоҷикӣ	175,1529
4	103030502-Логопедия. Тахсилоти ибтидоӣ	Донишгоҳи давлатии омӯзгорӣ Тоҷикистон ба номи Садриддин Айнӣ	рӯзона	ройгон	тоҷикӣ	175,1529
5	1030304-Олигофренопедагогика. Таърих	Донишгоҳи давлатии омӯзгорӣ Тоҷикистон ба номи Садриддин Айнӣ	рӯзона	ройгон	тоҷикӣ	176,0707
6	101010203-Тахсилоти томактабӣ. Забони англисӣ	Донишгоҳи давлатии омӯзгорӣ Тоҷикистон ба номи Садриддин Айнӣ	рӯзона	ройгон	тоҷикӣ	170,6119
7	1020306-Забони англисӣ	Донишгоҳи давлатии омӯзгорӣ Тоҷикистон ба номи Садриддин Айнӣ	рӯзона	ройгон	тоҷикӣ	170,6119
8	101020205-Тахсилоти ибтидоӣ. Забони русӣ	Донишқадаи давлатии забонҳои Тоҷикистон ба номи Сотим Улугзода	рӯзона	пулакӣ	русӣ	175,1529
9	1230111-Китобхонашиносӣ ва китобшиносӣ (аз рӯйи самтҳо)	Донишқадаи давлатии фарҳанг ва санъати Тоҷикистон ба номи Мирзо Турсунзода	рӯзона	пулакӣ	тоҷикӣ	172,4235
10	121060102-Забонҳои муосирӣ хориҷӣ (тарҷума, забони русӣ)	Донишқадаи давлатии забонҳои Тоҷикистон ба номи Сотим Улугзода	рӯзона	пулакӣ	русӣ	170,6119
11	121050208-Забони хориҷӣ (забони олмонӣ)	Донишгоҳи давлатии омӯзгорӣ Тоҷикистон ба номи Садриддин Айнӣ	рӯзона	пулакӣ	тоҷикӣ	170,6119
12	1020307-Забони франсавӣ. Минтақашиносӣ	Донишқадаи давлатии забонҳои Тоҷикистон ба номи Сотим Улугзода	рӯзона	пулакӣ	тоҷикӣ	171,5297

Расми 7 (в). Равзанаи “Натиҷаи имтиҳонҳо” (қисми 3)

Дар расми 7 (г) қисми чоруми равзанаи “Натиҷаи имтиҳонҳо” оварда шудааст, ки он ҳамчун қисми иттилоотӣ хизмат мекунад. Дар он шарҳу эзоҳи майдонҳои ҷадвалҳоеро, ки онҳоро равзанаи “Натиҷаи имтиҳонҳо” дарбар мегирад, ҷой дода мешавад: номи қисмҳои имтиҳон ва субтестҳои онҳо, намуди имтиёзҳо.

Дар низоми ИМД барои гурӯҳҳои муайяни довталабон имтиёзҳо муқаррар гардидаанд. Бо мақсади пешниҳод кардани маълумоти бештар оид ба имтиёзҳо дар поёни ҷадвали дар расми 7 (г) овардашуда пайванди интернетии “Имтиёз ба ҷаҳод дода мешавад?” ҷойгир карда шудааст.

Эзоҳ	
Субтестҳо ва қисми имтиҳон	Имтиёз
Қисми А – имтиҳони умумӣ	Намуди имтиёз
A1 – Забони тоҷикӣ	1 – ятими кул/бепарастор
A2 – Математика	2 – маъҷуб
A3 – Таърихи халқи тоҷик ва асосҳои давлат ва ҳуқуқ	3 – ғолиби олимпиадаи ҷумҳуриявӣ
Қисми Б – имтиҳони ихтисос	4 – ғолиби олимпиадаи байналмилалӣ
B1 – Забон ва адабиёт	6 – дорандаи дастоварди варзишӣ
B2 – Таърих	7 – дорандаи дастовард дар соҳаи санъат
B3 – Забони хориҷӣ	8 – хизмати ҳарбӣ/фарзанди хизматчиҳои ҳарбии ҳангоми иҷрои уҳдадорӣҳои хизматӣ ҳалокшуда
Қисми В – имтиҳонҳои эҷодӣ ва маҳорати махсус	1,05; 1,10; 1,15 – Коэффитсиенти ноҳиявӣ (коэф. ноҳиявӣ).
Қисми Г – имтиҳонҳои иловатии таҳассусӣ барои ихтисосҳои пешниҳодкардаи филиали ДДМ ба номи М.В. Ломоносов	Коэффитсиенти ноҳиявӣ ба бали танҳо аз қисми Б (имтиҳони ихтисос) бадастовардаи довталабони ҷойҳои бучетии Донишгоҳи давлатии тиббии Тоҷикистон ба номи Абӯалӣ ибни Сино, Донишгоҳи давлатии тиббии Хатлон ва ҷойҳои бучетии ихтисоси “Кори момодоягӣ”-и коллеҷҳои тиббӣ таътиқ карда мешавад.
Кори хаттӣ (эссе)	

Имтиёз ба ҷаҳод дода мешавад?

Расми 7 (г). Равзанаи “Натиҷаи имтиҳонҳо” (қисми 4)

6. Равзанаи “Натиҷаи тақсимот”. Маълумот оид ба комёб шудани довталаб тибқи натиҷаи озмуни тақсимот аз рӯи яке аз комбинатсияҳои ихтисосҳои интиҳобкардааш ё комёб нашуданаш дар равзанаи “Натиҷаи тақсимот” оварда мешавад. Он дар рӯзи эълони натиҷаҳои озмуни тақсимот ғайол мегардад.

Агар довталаб дар озмуни тақсимот тибқи яке аз комбинатсияҳои ихтисосҳои интиҳобкардааш комёб гардида бошад, дар сутуни “Бали гузариш” барои комбинатсияи ихтисоси тибқи он комёбгардида ва комбинатсияҳои ихтисосҳои бартариашон баландтар, ки аз рӯи онҳо комёб нагардидааст, бали гузариш нишон дода мешавад. Дар чунин ҳолат (комёб гардидани довталаб мувофиқи яке аз комбинатсияи ихтисосҳои интиҳобкардааш) маълумот дар бораи комбинатсияи ихтисосҳои бартариашон пасттари довталаб нишон дода намешавад.

Ҳамчун намуна, дар расми 8 мундариҷаи равзанаи “Натиҷаи тақсимот” мувофиқ ба ҳолати иштироки яке аз довталабони ИМД-2018 дар озмуни тақсимот оварда шудааст. Қабл аз ҳама, дида мешавад, ки довталаб дар озмуни тақсимот аз рӯи интиҳоби 10-уми худ комёб гардидааст. Сабаби дар комбинатсияҳои ихтисосҳои бартари интиҳобҳояшон аз 1-ум то 9-ум комёб нагардидани довталаб аз муқоиса кардани сутунҳои “Бали бадастоварда” ва “Бали гузариш” баръало аён мегардад. Яъне, агар бали умумии бадастовардаи довталабро барои интиҳобҳои аз 1-ум то 9-уми ӯ бо балҳои гузариш дар ин комбинатсияҳои ихтисосҳо муқоиса кунем, пас мебинем, ки дар ҳақиқат, бали бадастовардаи довталаб аз бали гузариш дар ин комбинатсияҳои ихтисосҳо паст аст. Бали бадастовардаи довталаб (409,0133 бал) аз бали гузариш барои комбинатсияи ихтисоси бартари интиҳобаш 10-ум (330,6665 бал) баланд аст. Бино бар ин, довталаб дар озмуни тақсимот маҳз аз рӯи ҳамин комбинатсияи ихтисосҳои интиҳобкардааш комёб гардидааст. Лозим ба зикр аст, ки бали бадастовардаи довталаби дар озмуни тақсимот комёбшуда метавонад ба бали гузариш аз рӯи комбинатсияи ихтисосе, ки довталаб тибқи он комёб гардидааст, баробар бошад. Ин ҳолат чунин маъно дорад, ки довталаби мазкур дар доираи тибқи нақшаи қабул ҷудогардида дар ҷойи охирин аст. Маълумот дар бораи интиҳобҳои 11-ум ва 12-уми довталаб оварда намешавад, зеро довталаб метавонад танҳо тибқи яке аз комбинатсияҳои ихтисосҳои интиҳобкардааш тақсимот шавад. Чунин амал мантиқан низ дуруст аст, зеро ҳангоми бақайдгирӣ ҳуди довталаб аз рӯи хоҳиши худ бартари интиҳобҳои комбинатсияҳои ихтисосҳояшро муайян мекунад ва дар сурати комёб гардидани ӯ мувофиқи комбинатсияи ихтисосҳои бартари интиҳобаш баландтар барои идома додани раванди тақсимот дигар ҳолате боқӣ наметавонад.

Инчунин, дар қисми поёни ин равзана маълумоти иловагӣ оид ба нишони ҷойгиршавии муассисаи таълимии таҳсилоти миёна ё олии касбӣ, ки ба он довталаб тақсирот шудааст ва матни огоҳидиҳанда дар бораи сари вақт (масалан, дар ИМД-2018 то 19.08.2018) ҳозир шудани ӯ ба муассисаи таълимии дахлдор ҷой дода мешавад. Барои дастрас кардани маълумоти бештар оид ба муассисаҳои таълимие, ки ба низоми ИМД дохил ҳастанд, дар ин қисм пайванди интернетии “Муассисаҳои таълимии таҳсилоти миёна ва олии касбии Ҷумҳурии Тоҷикистон” низ ҷойгир карда шудааст.

Шумо аз рӯи интиҳоби 10 гузаштед! Фавран ба муассисаи таълимӣ ҳозир шавед!

Натиҷаи тақсирот						
Бартариҳои интиҳоб	Ихтисос	Муассисаи таълимӣ	Намуди таҳсил	Шакли таҳсил	Забони таҳсил	Бали бадастонада ба гузариш
1	010302-Математикаи амалӣ ва информатика	Филиали Донишгоҳи давлатии Москва ба номи М. В. Ломоносов дар шаҳри Душанбе	ройгон	рузона	русӣ	537,3875
2	90301-Информатика ва техникаи ҳисоббарорӣ	Филиали Донишгоҳи миллии таҳқиқотии технологияи “МИСиС” дар шаҳри Душанбе	ройгон	рузона	русӣ	259,3875
3	16901-Меъморӣ (ФМТ ДМТБ)	Донишгоҳи техникаи Тоҷикистон ба номи академик М. С. Осимӣ	ройгон	рузона	русӣ	409,0133
4	17002-Соҳтмонӣ (ФМТ ДМТБ)	Донишгоҳи техникаи Тоҷикистон ба номи академик М. С. Осимӣ	ройгон	рузона	русӣ	259,3875
5	1690101-Меъморӣ	Донишгоҳи техникаи Тоҷикистон ба номи академик М. С. Осимӣ	ройгон	рузона	тоҷикӣ, русӣ	409,0133
6	170020105-Лоиҳакашии биноҳо ва иншоот	Донишгоҳи техникаи Тоҷикистон ба номи академик М. С. Осимӣ	ройгон	рузона	тоҷикӣ	259,3875
7	1700201-Соҳтмони саноатӣ ва шаҳрвандӣ	Донишгоҳи техникаи Тоҷикистон ба номи академик М. С. Осимӣ	ройгон	рузона	тоҷикӣ, русӣ	259,3875
8	169010109-Дизайни муҳити меъморӣ	Донишгоҳи техникаи Тоҷикистон ба номи академик М. С. Осимӣ	ройгон	рузона	русӣ	409,0133
9	131030302-Математикаи амалӣ (фаъолияти илмӣ истеҳсолӣ)	Донишгоҳи миллии Тоҷикистон	ройгон	рузона	тоҷикӣ	259,3875
10	1690101-Меъморӣ	Донишгоҳи техникаи Тоҷикистон ба номи академик М. С. Осимӣ	пулакӣ	рузона	тоҷикӣ, русӣ	409,0133

Суроғаи муассисаи таълимӣ: **Донишгоҳи техникаи Тоҷикистон ба номи академик М. С. Осимӣ (шаҳри Душанбе, хиёбони академикҳо Раҷабовҳо, 10)**

Муассисаҳои таҳсилоти оӣ ва миёнаи касбии Ҷумҳурии Тоҷикистон

ТАВАҚҚУХ! Тибқи тартиби муқарраргардида, дар сурати сари вақт то 19-уми август ба муассисаи таълимии таҳсилоти миёна ё олии касбии дахлдор ҳозир нашудани довталаб ва ҳуҷҷатҳои заруриро пешниҳод накардани ӯ аз ҳуқуқи қабул шудан ба муассисаи таълимӣ маҳрум мегардад ва ҷойҳои аз ин ҳисоб ҳолимонда дар озмуни тақсироти тақрорӣ пешниҳод карда мешаванд.

Расми 8. Равзанаи “Натиҷаи тақсирот”

Низоми иттилоотии “Кабинети инфиродии довталаб”-ро, ки дар бораи он муфассал баён карда шуд, бидуни ҳама гуна шак метавон ҳамчун яке аз воситаҳои асосӣ дар таъмини шаффофияти низоми ИМД ном бурд.

Акнун ҳолати истифодаи кабинетҳои инфиродӣ аз ҷониби довталабон дар давоми солҳои роҳандозии ИМД мавриди баррасӣ қарор хоҳад гирифт. Маълумоти оморӣ дар бораи шумораи умумии довталабони тайи солҳои 2014 – 2018 азқайдгузашта ва ҳиссаи онҳое, ки аз кабинетҳои инфиродияшон ҳадди ақал маротибае истифода бурдаанд, дар ҷадвали 1 оварда шуда, он дар расми 9 тасвир гардидааст. Аз ин расм дидан мумкин аст, ки ҳолати истифодашавии кабинетҳои инфиродӣ дар солҳои мавриди назар гоҳ хусусияти камшавиро дораду гоҳ афзуншавиро, яъне, он на ҳамеша камшаванда ё на ҳамеша афзуншаванда аст.

Ҳиссаи аз ҳама бештари довталабоне, ки аз кабинетҳои инфиродии худ истифода бурдаанд, ба соли 2014 (77,76 %), соли аввали роҳандозии низоми ИМД, рост меояд. Маҳз дар соли 2014 гунаи аввалини низоми иттилоотии “Кабинети инфиродии довталаб” таҳия ва ба истифода дода шуда буд. Агарчи тайи солҳои минбаъда то ба имрӯз он борҳо мавриди азнавсозию мукамалгардонӣ қарор гирифта, имкониятҳои бештаре ба он ворид гардид, ҳиссаи довталабони аз кабинетҳои инфиродияшон истифодакарда нисбат ба соли 2014, мутаассифона, бештар нагардида, баръакс, кам шудаанд. Аз ҷумла, дар солҳои 2015-2016 динамикаи истифодаи кабинетҳои инфиродӣ аз ҷониби довталабон рӯ ба камшавӣ оварда (бо фарқи -14,46% дар соли 2015 нисбат ба соли 2014 ва -6,85% дар соли 2016 нисбат ба соли 2015), сипас дар соли 2017 бо фарқи +16,69% нисбат ба соли 2016 афзоиш ёфтааст. Гарчанде ки барои соли 2018 нисбат ба соли 2017 фарқи на он қадар калон (-1,85%) ҷой дорад, аммо боз динамикаи манфӣ ба ҷашм мерасад. Ба ҳисоби миёна дар давоми солҳои баррасишаванда ҳиссаи довталабоне, ки аз кабинетҳои инфиродии худ истифода бурдаанд, 68,39 %-ро ташкил медиҳад.

Ҷадвали 1. Омори истифодаи кабинетҳои инфиродӣ аз ҷониби довталабон (дар ИМД-и солҳои 2014-2018)

Шумораи довталабон		Соли баргузори ИМД				
		2014	2015	2016	2017	2018
Ҳамагӣ		52 408	73 700	83 068	96 541	95 817
Кабинетҳои инфиродияшонро истифода карданд (аз 1-уми март то 31-уми август)	шумора	40 754	46 654	46 891	70 614	68 309
	ҳисса (%)	77,76	63,30	56,45	73,14	71,29

Расми 9. Ҳолати истифодаи кабинетҳои инфиродӣ
аз ҷониби довталабон (дар ИМД-и солҳои 2014-2018:
аз 1-уми март то 31-уми август)

Агарчи низоми иттилоотии “Кабинети инфиродии довталаб” дар таъмин кардани шаффофияти низоми ИМД мавқеи калидиро бозида, ба довталабон имкониятҳои зиёдеро фароҳам меоварад ва дар шакли содаю раван дастрас аст. Марказ ҳамасола бо истифода аз воситаи тадбирҳои гуногун қорбарии самаранокӣ онро ташвиқу тарғиб менамояд, мутаассифона, дар давоми панҷ соли роҳандозии ИМД на ҳамаи довталабон аз он истифода мебаранд.

Хулоса. Гарчанде ба ҳисоби миёна ҳиссаи довталабони ИМД, ки тайи солҳои 2014-2018 аз кабинетҳои инфиродии худ истифода бурдаанд, 68,39 %-ро ташкил диҳад ҳам, ҳанӯз чунин ҳолат боиси қаноатмандӣ нест. Зеро имрӯзҳо мо дар асри XXI – асри илму техника ва навоариҳо, асри рушди босуръати технологияҳои иттилоотию коммуникатсионӣ ва интернет қарор дорем, ҳолати аз ҷониби на ҳамаи довталабон истифода шудани имкониятҳои вижаи ИМД бо ёрии технологияҳои муосир, аз ҷумла, низоми иттилоотии “Кабинети инфиродии довталаб” дар самти назорат кардани ҳолати иштироки худ дар ИМД ва таъмини шаффофияти ин имтиҳонҳо, ба ҳеҷ ваҷҳ наметавонад қонеъкунанда арзёбӣ гардад.

Аз нигоҳи мо, яке аз воситаҳо барои боз ҳам беҳтар гардонидани ҳолати бакорбарии кабинетҳои инфиродӣ аз ҷониби довталабон дар солҳои минбаъда ҷудо кардани якҷанд соат барои гузаронидани машғулиятҳои сирф амалӣ дар фанҳои ба самти ТИК алоқаманд мебошад. Гузаронидани машғулиятҳои амалӣ оид ба тарзи дурусти истифодаи кабинетҳои инфиродӣ ҷиҳати дастрас кардани маълумоти саривақтӣ ва бозғатимод дар бораи натиҷаи иштироки худ дар ИМД ҳамчун довталаби оянда пурманфиат хоҳад буд. Дар навбати худ, мутахассисони соҳавии Марказ омодаанд, ки барои самаранок гузаронидани чунин машғулиятҳо бо муассисаҳои таълимии дахлдор ҳамкории судмандро ба роҳ монанд.

АДАБИЁТ

1. Назаров Р. С. Имтиҳонҳои марказонидаи дохилшавӣ – татбиқгари усули тестгузаронии мутамарказ ва фарогир / Р. С. Назаров // Паёми Донишгоҳи давлатии Қўрғонтеппа ба номи Носири Хусрав. Силсилаи илмҳои гуманитарӣ ва иқтисодӣ. – 2017. – № 1-4 (49). – С. 193-199.
2. Назаров Р. С. Тестгузаронии педагогӣ ҳамчун усули арзёбии объективонаи натиҷаҳои раванди таълим / Р. С. Назаров // "Номаи донишгоҳ"-и Донишгоҳи давлатии Хучанд ба номи академик Бобочон Ғафуров. Силсилаи илмҳои гуманитарӣ ва ҷомеашиносӣ. – 2017. – № 4 (53). – С. 292-299.
3. Роҳномаи довталаб: Дастури иттилоотӣ методӣ. – Душанбе: Маркази миллии тестии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, 2018. – 190 с.
4. Тартиби гузаронидани имтиҳонҳои марказонидаи дохилшавӣ ба муассисаҳои таълимии таҳсилоти миёна ва олии касбии Ҷумҳурии Тоҷикистон. Бо қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 1-уми март соли 2018, № 81 тасдиқ шудааст.